

azt, hogy mi az ő helyzetük ma a mohamedánoknál és a pogány népek körében, csak azt akarom elmondani, hogy a magyar nők helyzete a legregibb időkől kezdve olyan volt, mely a legméltányosabb igényeket is mindig kielégíthette. Igaz, hogy a házasság legregibb formája mi nálunk is az adás-vétel volt, — a mint ezt az eladó leány szövege is jelezve látjuk, de később, a mint a kereszténység elvei elterjedtek, a magyar törvényhozás a nőikkel szemben oly álláspontot helyezett, melynél humánusabbat a jogtörténetben találni alig lehet. Nagyon szépen mutatja például a házastársak közötti egyenlőséget a szép magyar feleség szó. Sokat lehetne arról beszélnem, hogy micsoda helyet töltöttek be a magyar nők hazánk jogi életében, nyelvünk nemzetes jellemének megtartásában, beszélhetnék krónikáink adatai nyomán arról, hogy minő jártasságra tettek szert a zenében és az énekekben dalos természetű főrangú hölgyeink, hogy közülök hányan ajkát csókolták meg a költészet bűbájos szavú muzsája: de ha mindezekről beszélnék, nagyon is hosszú volna a beszámoló.

Az a bizonyos, hogy magyar földünkön, a magyar nők között igen kevesen foglalkoztak és foglalkoznak ma is a szélesebb körű nő-emancipáció eszméjének megvalósításával, elre hívásával.

Mi az a nő-emancipáció? A nők fölszabadítása.

Felszabadítás amaz úgy vélt jogtalanság, kiskorúság alól, hogy ő, a nő, ne részesülhetne mindazon jogokban, a melyeket a férfi gyakorol. Csak hogy, mint mindjárt látni fogjuk, ez eszme annyira össze van kötve a forradalom eszméjével, hogy valóban, ha teljes egészében letevélné, felforgatná a családot, a társadalmat, sőt az állami életet is.

Hogy közelebbről megjelöljem felolvassom irányát, elmondom, hogy a nő által nemesebb értelemben a női nemnek azon alyant értjük, ki mint ilyen, az érzelmi életnek képviselője, míg a férfiak a gondolkodásnak és cselekvésnek képviselői. A nőknek működési köre a ház és a családi élet. Itt kell ő neknek uralkodniuk kellem és a jóban kitartás és a jó erkölcs által, itt tartoznak ők a társadalmi erényeket apálni és fejleszteni. E meghatározást egy száraz encyclopediából vettem ki (Brockhaus, Kleines Conv. Lexikon, Frauen), a mi azt mutatja, hogy nemcsak a költők rajzolják úgy a nőt, mint a kedély — és érzelmeit képviselőt, de így tekintik őket a hideg tudomány is.

A francia forradalommal kezdődik tulajdonképpen a nő-emancipáció kérdése, midőn a múlt század vége felé, 1789-ben azt sürgette egy nőktől aláírott kérvény a királytól, hogy a női nemnek is adassanak meg az állampolgári jogok, tehát úgy a választói jog, mint minden nyilvános hivatalra való választóhatóság joga. A francia nők megjelentek a klubokban, külön női klubokat is alakítottak, résztvettek a nyilvános vitákban, s ügyök támogatására saját hírlapokat szerkesztettek. Midőn azonban némelyek közülük nyilvánosan felhívták a nőt, hogy öltsenek mindannyian férfiruhákat, — hogy ez által is megszüntessék a két nem közt látható különbséget: a nemzetgyűlés megtiltotta nekik a gyülekezési jogát, s elrendelte klubjaiknak bezárását is. — Ezzel egyelőre megszüntet a mozgalmat, de újra fölmerült a francia so-

cialismus kérdésével kapcsolatban az 1830. évi július 1. napján megérkezett az 1848. évi február 1. napján megérkezett forradalom alkalmával.

HELYI HIREK

Törvényszéki hírek. A deb. kir. bünyefitő törvényszéknek legközelebb a következő végvárgyalások vannak kitűzve: Nov. 12-én: Major János ellen, súlyos testi sértés miatt. Varga Miklós ellen, súlyos testi sértés miatt. Ungvári Gábor és társai ellen, hatóság elleni erőszak bűntette miatt. Nov. 14-én: Vadász József és társai ellen, súlyos testi sértés miatt. Tóvizi János és társai ellen, emberölés vétsége miatt. Bihar Mihály és társai ellen, súlyos testi sértés miatt. Nov. 15-én: Kacsó György és neje ellen, súlyos testi sértés miatt. Szabó Juliánna és társai ellen, lopás miatt.

Törvényszéki ítéletek. A lefolyt héten a következő bűnyegyekben tartott végvárgyalás a deb. kir. bünyefitő törvényszék előtt: Nov. 5-én: Berkes András súlyos testi sértés vétsége miatt 4 havi fogságra, Berkes József súlyos testi sértés bűntette miatt 1 évi börtönrre, Fehér József súlyos testi sértés vétsége miatt pedig két havi fogságra ítéltetett. T. Kacsó Mihály és Posán László, kik hatóság elleni erőszak bűntettével voltak vádolva, a vád alól felmentettek, ugy szintén felmentett a hatóság elleni kihágás színtel vádolva, felmentetett.

Nov. 7-én Karácsony Imre a hamis eskü vádjá alól felmentetett. Balló József lopás bűntette miatt 1 évi börtönrre, 3 évi hivatalvesztésre s politikai jogai gyakorlásának felfüggesztésére ítéltetett. Lévai Bálintné szül. Tóth Mária, ki bűnapartolás vétségével volt vádolva, felmentetett.

Nov. 9-én: Juhász Lajos súlyos testi sértés vétsége miatt 3 havi fogságra és 10 frt pénzbüntetésre, esetleg további 1 napi fogságra ítéltetett. H. Adházi Gábor közrend elleni kihágás miatt 2 napi elzárásra és 2 frt pénzbüntetésre, esetleg 1 napi további elzárásra ítéltetett. Ungvári János lopás vétsége miatt három havi fogságra, 1 évi hivatalvesztésre s politikai jogai gyakorlásának felfüggesztésére ítéltetett. S. O. S. Gábor gondatlanság miatt okozott emberölés vétsége miatt 100 frt pénzbüntetésre, esetleg 10 napi fogságra ítéltetett.

Lapunk és a regále-megváltás. A fővárosi sajtó figyelmét nem kerülte ki azon siker agitáció, melyet lapunk a regále-megváltási törvényjavaslattal szemben kifejtett. Az „Egyetértés” tegnapi száma erre vonatkozólag így ír:

„A Debreczen” című lap mozgalmat indított az iránt, hogy a választó közönség monstre-peticzióban szólítsa fel a város országgyűlési képviselőit, hogy a regále-megváltás ügyben oly szellemben fejtsek ki működésüket, a mely a város által az országgyűléshez intézett feliratban uralkodik. Miután csaknem bizonyos, hogy a kormány a regále-megváltás ügyét az országgyűléshez intézett kérvényeket figyelembe venni nem szándékozik, az emlitett lap kivánatosnak találta, hogy a városok és kerületek mind irányban: a képviselőkre való közvetlen hatás útján igyekezzenek érdekeik megvédését biztosítani.

Az elterjedt „Budapest” tegnapi száma pedig következőleg emlékszik meg lapunkról!

Megszorított mamelukok. A regále-javaslatokkal szemben forró mozgalmak igen helyes irányt igyekeznek adni a „Debreczen”, pártunknak e jelesen szerkesztett vidéki lapja. Arra sürgeti ugyanis a debreczeni választó-közönséget, hogy tömegesen felirattal szólítsa fel a város országgyűlési képviselőit, hogy a regále-megváltás ügyben oly szellemben fejtsek ki működésüket, amely a város által az országgyűléshez intézett feliratban uralkodik. Minthogy az csaknem bizonyos, hogy a kormány a regále-megváltás ügyét az országgyűléshez intézett kérvényeket figyelembe venni nem fogja, a nevezett lap kivánatosnak találta, hogy a városok és kerületek mind irányban: a képviselőkre való közvetlen hatás útján igyekezzenek érdekeik megvédését biztosítani. A „Debreczen”-ben megjelent cikkek ugy a megyében, mint a városban, rövid időn létrehozzák a kívánt mozgalmat.

Kedzi már! t. i. Dávidházy esp. Hiteles helyről vettük a következő sorokat: A z esztári ev. ref. gyülekezet f. hó 11-ére tűzte ki díszes és a hívek nagy áldozatkészségével emelt új templomnak felavatását. A presbiterium egészen befejezte már az előkészületeket, az ünnepi meghívókat is elküldöztette, mikor tudatja az esperes Dávidházy János a gyülekezetnek, hogy egyik lelkesítő teendő végzésére az egyh. tanács által kijelölt Biber József b. ujjfalusi s. lelkésznek a f. ujjfalusi a. ujjfalusi törvényben adott jogánál fogva nem enged meg. A gyülekezet e miatt annyira elkéseredett, hogy a templom felavatását egy értelemmel elhalasztotta arra az időre, a mikor templomában a működés nem lesz tilos Biber József s. lelkész urnak, ki f. év. szept. hó 30-án nagy lelkesedéssel egyhangulag és törvényesen esztári pappá választatott, de választását az esperes ur maig sem erősítette meg.

Az ártói kut. furásánál tegnap 470-20 méter mélységet értek el. A talaj még mindig fenyves agyag.

Nők a hivatalokban. A posta- és táviró-hivatalok, melyek már eddig is sok derek asszonyoknak nyújtottak illó foglalkozást, ezúttal még több nőnek fognak keresetet adni. A közlekedési miniszter legújabb elhatározása az, hogy a posta- és táviró-kezelők állásokat ezúttal kizárólag nőekkel töltsék be, fölteve, hogy elegendő számú és megfelelő képzettséggel bíró nők jelentkeznek. Ez állásokra vonatkozólag figyelembe veendő a minisztérium következő határozata: A posta és táviró-kezelők kiképzése rendszerint csak a nagyobb forgalmu s még ezután meghatározandó hivataloknál fog megtörténni és pedig oly módon, hogy a gyakorlatra bocsátottakat az illető hivatalnál egy azzal megbízott posta- és táviró-tiszt fogja az éleleti és gyakorlati oktatásban részesíteni, s felelős gyakorlat és az illető postaigazgató által kirendelt bizottság előtt letendő sikeres vizsgálat után állítják ki a képesítési bizonyítványt. Az oktatásnál megbízandó tisztviselő a minisztériumtól megfelelő díjazást kapnak, s így az oktatásért nemcsak, hogy nem követelhetnek az illetőktől jutalmat, de sőt annak ellátására szigorúan tiltva van. A gyakorlatra bocsátás jogát a miniszter magának tartotta fenn, az arra vonatkozó kérvények tehát hozza intézendők.

Színház. Tegnapelőtt, csütörtökön került színre közepes ház előtt Offenbach „Szép

Heléná”-ja. Helénát ezúttal Kopácsi Juliska énekelte igen csinosan; játékában még mindig nines meg az operette-véraként élénk pezszege. Párisi Valentin adta, kit több ízben megtapasztalt. A komikusokat, Agamemnon, Achilles, Kalchasz és Menelaus személyesítők, Andorfi, Hegyesi, Püspöki és Rónaszéki urakat — abc-rendben soroljuk elő, oly pompás volt valamennyi. Püspöki urnak egy sikamlós érczét azonban, (azt a hatososat) elengeltük volna. Andorfit meg a rendezés ügyességéért s ebből folyólag az előadás gyors menetéért dicsérjük. Elmaradtak ezúttal a multkorii fölösleges mórak is. Mondanunk sem kell hogy Locsarekné mint Clitemnestra kacagató volt. Ellinger Ilona (Orszétes) rekeltség nyomai látszóttak, Kocsis Etelka előnytelennül öltözött. A két Ajax egyikének szerepében Palotai, ki Hadai helyett énekel, szép és érczes bariton mutatott be. — Zenekar folyást erősbül. Női kar több ízben megbicsaklott. A színházról levén szó, itt említjük meg, hogy ugyancsak csütörtökön, hibásan jelent meg „A színházról” szóló tárczánk egy része. Helyesen így hangzanék: „Furca helyettesítetett az a direktor, a ki a primadonnáját veszi feleségül. Eddig remegett attól, most pedig boldog lesz — ha elreked!” — Tegnap pénteken Rákosi Jenő „Magdolna”-ja került színre, a melynek érteke az, hogy általa „Két árva”, „Lyoni postakocsi”, „Dijoni örültek”-fele férczműveket — ha már lenni kell, magyar rémdrámaival lehet helyettesíteni. A darabot egyik lap azzal dicsérte meg, hogy az író nem akar „alakjait a nép naiv lelki világához férköztetni”, és azzal, hogy e darabról „kérdés és hogy színpadra vitele jogosult-e” — és a publikum csakugyan nem tudott az így beajánlott darab megtekintésére. — A czím szerelőjében Budapest Pálmai lka excellens nálunk is kitűnő személyesítőre talált Békésy Rózsiban. Nem levén terünk bővebb méltatásra, megemlítjük, hogy a legnagyobb hatást a dőzs jelenetben érte el s ezután különösen erősen hangzott fel a tetszés zaja. Minden kép végével többször hivat. Molnár Lászlót (Gyömbér Laci), az utolsó felvonásban hagyta el színtelensége és fatális közönye. Emelített érdemeinek még Vedres, az öreg Gyömbér jellemének kellő stíl alapszíneivel, Rónaszéki (Sisko), Péchy Kálmán, a ki a dőzs jelenetben genialitással mutatott be egy modera uracot és Kacsó Nina, a ki nagyon jól eltalálta a kis leányos hangot és magaviseletet. Boronkai (Lajos) a szerelmi vallomás jelenetében nagy hévvel taposta agyon a Magdolna uszályát. Nem igen próbálja ki előre a beszélő organumát, különben nem mondt volna oly kurjantászerűen a két „szeretlek” felkiáltást. A gondos rendezés, az előadás gyors, öszvegyő menete az Andorffy Peter ügyes kezére val. A legjobb rendezők egyike, a k két utolsó időben ösmertünk.

Az utolsó színházi hetet csaknem kizárólag uralta a selejtes bohózat elem, annál kedvezőbb kilátásokkal biztat buzgó és áldozatos.

A „Károlyok”-ban pedig „Dass” h. olv., hogy „Da tútet ka” weinen! Szék.

„DEBRECZEN” TÁRCZÁJA.

A nők.

(Gondolatok Balzac műveiből.) A nők előtt a szív mindig milliomos. A lovagiasság jelszava ugyanaz, a mi a bölcsességé: hódolni minden nőnek, de csak egyet szeretni. „Mert!” Egy nagy szó, a nők szava, oly szó, mely mindent megmagyaráz, magát a teremtet is. Ha valaki egy nővel szakít, egy oly érzelme kell átmennie, a mely elhitei a nővel, hogy maradt még számára valami, a min bosszút állhat.

A nők két emlékező tehetséggel birnak. Egyik az angyaloké, a másik a demonoké.

Gyanusitani egy nőt, bűn a szerelemben. A nőket a világegyetem a szenvedélyek talaja.

Egy nő első szerelme gyönyörteljes, későbbi gyöngédségében van már valami a számitásból is.

Vannak mély tekintetek, melyek a mosolyhoz hasonlók.

Hol van olyan házasság, a melyben nem volna „De”?

A mi korunkban egy férfi egészen felesleges nevért.

„A mint te akarod” ez a közönyösség első szava a hitvesnel.

Egy nő, ki elhagyta első szerelmét, előbb utóbb elhagyja a másodikát is.

A szerelen talán az egyetlen szenvedély, a mely se a jövőn, sem a multon nem aggódik.

Ha fény az élet első szerelme, a szerelme nem a szív fénye!

A szerelem mindig idősbödni igyekszik: ez a gyermekek kaczerésága.

Röpirat 1861-ből.

(1847 vagy 1843? Tájékoztató. Több képviselő Debreczen. Nyomatott a város könyvnyomdájában. 1861.) (Folytatás.)

Azonban magában a fővárosban e nézet csak alig pár napig, a vidéken is alig egy héten át tartotta magát, mert azon párt, mely már ekkor nyíltan Deakot és Eötvös bárót tekintette vezérül, nagy tevékenységet fejtett ki azon nézet érvényesítésére, hogy az országgyűlés összejöhetsének minden nehézségeit elhárítani hazafiúi kötelesség; mert egyedül az országgyűlés képezhet oly tömör testületet, mely az elszigetelve állott törvényhatóságok helyett fölemelendő szavának erkölcsi egész súlyával biztosítani képes a nemzet ohajtsáinak teljesedését. Ez volt az első császárszava, a passzív ellenállásból következő meggyőzésére. Ez eszmében tünt fel legelőször csirája az 1848. alkotmányos biztositékok feladására vezető cselzeteknek, azok részéről, kik még akkor becsületi támadásnak tekintették volna azon

föltevést, mintha az 1848-diki törvények felett egyezkedni készek lennének, — kik azonban ma már eljutottak azon ponthoz, hogy az 1848-diki alkotmányos biztositékokhoz még szóval ragaszkodnak, de tetteleg az egyezkedés terén állanak; s a czélszerűség az opporunitás paizsa alatt törekednek a nemzetet magukkal vonzolni, azon visszavonulásban, melynek végeredménye — ha a nemzet elég korán fel nem ébred, s fenhangon nem tiltakozik — azon alkotmányos biztositékok legfontosbjaianak feladása leend. E nézet — hogy t. i. képviselőket választani kell, — oly gyorsan emelkedett túlsúlyra, miszerint az országgyűlési meghívó levele kihirdetése után már nagyon népszerűsítet volt az ellen küzdeni; s megkellett elégednünk azzal, hogy akkor, midőn az országgyűlési képviselők választására szükséges összeírás intézkedéseket megrendelni kellett, kivétel nélkül minden törvényhatóság az oktroylt választási szabályzat felrevetésével egyenesen és határozottan az 1848-diki választási törvények alkalmazását, s az azok szerinti eljárását mondotta ki; ezúttal számos törvényhatóság még azt is kimondá, hogy az országgyűlési meghívó levelet felreveten, azt csak úgy tekintik, mint melyből az látszik, hogy a törvényhozó testület egybegyűlését a tényleges hatalom akadályozni nem fogja; több törvényhatóság pedig határozottan tiltakozott minden oly következtetés ellen, mintha a meghívó levelelvén október 20-ra történt hivatkozás az 1848-diki alapon s ennek védelmére alakuló országgyűlés közjogi állását legkevésbé is megváltoztatná; — vagy jegyzőkönyvileg kifejezte a fölötti sajnálkozását, hogy az ország összes törvényhatóságainak az 1848-diki törvényes alapokra vonatkozó lényegileg egyhangu felszólalást a kormány figyelembe nem vételének sem tartván, az aggodalmak és a bizalmatlanságot növelte a jövőnek eshetőségei iránt, midőn egy ki nem engedett nemzet képviselői oly tudattal jelennek meg az országgyűlésben, hogy a kormány el van tölve daczolni a nemzet törvényes kívánalmával!

kész igazgató... Bianchi Bianka... az egyik rövidke... hazi bizottság... díjazott éneke... is lehet — e... kezőleg emelte... haly 15 frt... páholy 10 frt... Másodrendű tá... támlászek 2 fr... sorban 1 frt... árfelemeléseket... énekesből ezen... sárója 100 frt... dások is felmen... a népszaház pr... meg színházum... „Kisvárosi híre... 4 én, „Thure... hatása történet... fog náluk szin... Szivónkbl min... szerelemből köt... * Ertekez... pénzügyminisz... kezlet tartott... asterben... Béla osztálytan... ról pedig Simon... mester, Vértess... Mihály főmérnök... mint az értekez... tovább Szaksz... re, Kovács Józ... — valamint szá... érdekeljéi köz... társulat a belviz... vonni a társulat... tott értekezlet... hogy keressék... küldjön ki kultu... vonatkozólag mu... tokosai maguk a... levezetését. E m... bemutatása végé... letet gr. Szapár... kelve van szent... mai értekezlet... nem hozhatott, ... sincs azon helyz... néze nyilatkoz... zt hozása egy... értekezletnek le... hogy holdakent... lat, addig az er... a többség meg l... (Ezen értekezlet... ertesítettek előz... kép ennyi referá... * Ingatlan... szék, mint tkvi...

